

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Неда Златинова Балканска

за преподавателската и научноизследователската дейност

на гл. ас. д-р Светослава Николова Съева,

кандидат за академичната длъжност „доцент” в Югозападния Университет

„Неофит Рилски“ в област на висше образование:

1. Педагогически науки 1.2. Педагогика

(Специална педагогика-Педагогика на лица със слухови нарушения)

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 1283/28.08.23 на Ректора на Югозападния Университет „Неофит Рилски“ (ЮЗУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в ЮЗУ по област на висше образование 1.Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика - Педагогика на лица със слухови нарушения). Конкурсът за академичната длъжност „Доцент” по Специална педагогика – за нуждите на катедра „Управление на образованието и специална педагогика“ към Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“, е законно обявен в ДВ, бр.57 от 04.07.2023 г. Конкурсът е обявен и се провежда при спазване на всички клаузи от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Това дава право на Научното жури да проведе оценяването на кандидата в съответствие с чл. 29 от ЗРАСРБ и чл. 60 от Правилника за прилагане на закона.

В конкурса участва само един кандидат – гл. ас. д-р Светослава Николова Съева, понастоящем преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“, Факултет по педагогика, катедра „Управление на образованието и специална педагогика“. Кандидатът е представил пълния комплект от необходими документи по процедурата.

2.Кратки биографични данни на кандидата. Гл. ас. д-р Светослава Съева е родена на 09.12.1979 г.

2.1. Образователен опит. През 2001 г. получава бакалавърска степен по Специална педагогика - Слухово-речева рехабилитация, във ФНПП, към СУ „Св. Климент Охридски“. Магистърската си степен получава през 2002 г. в същата специалност на същия университет. През 2006 г. придобива Професионална квалификация „Учител по английски език и литература в среден и горен курс на общообразователното училище“ във ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

През 2007 г. придобива образователна и научна степен доктор по научната специалност "Специална педагогика" в Югозападен университет „Неофит Рилски“. Темата на дисертационния ѝ труд е „Мултимедийна стратегия за овладяване на английски език от ученици със слухови нарушения от 9, 10 и 11 клас на специалните училища”.

През годините успешно преминава през редица обучения и придобива компетентности като преводач-тълковник на Жестов език, повишаване на езиковата компетентност по английски език и т.н.

2.2. Професионален опит. От 2001 г. до 2006 г. преподава английски език на ученици с увреден слух в 28 СОУ „Алеко Константинов“ гр. София. А от 2002 г. до настоящия момент е преподавател по Специална педагогика (слухово-речева рехабилитация) в Югозападен университет „Неофит Рилски“, като преминава през академичните длъжности - асистент, старши и главен асистент. Междувременно работи в различни институции с деца и ученици със специални образователни потребности, сред които и с увреден слух .

Квалификацията и професионалният път на гл. ас. д-р Светослава Съева свидетелстват за последователен професионален интерес, мотивация и висока компетентност в областта на педагогиката на лица със слухови нарушения.

3. Научноизследователска дейност на кандидата

3.1. Научната продукция на гл. ас. д-р Светослава Съева, предоставена за целите на конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент”, включва 14 публикации.

Те могат да се представят по следния начин:

Жанр	Брой	Самостоятелна публикация	Съавторство
Монографии	3	3	
Статии, студии	10	6	4
Учебници, учебни помагала	1		1

От цялостната продукция могат да се диференцират няколко основни направления на научноизследователските интереси на кандидата:

Приобщаващо образование и ролята на компютърните технологии в обучението на децата със слухов дефицит. Налице е научна продукция, свързана с оптимизиране на образователната среда с цел осигуряване на качествен достъп до езиковото обучение, по-точно – обучение по Жестов език и

английски език (като втори език). За целта е разработена онлайн програма, която улеснява усвояването на Българския жестов език от учениците с увреден слух, както и се предлагат обучителни подходи, които са насочени към чуждоезиково обучение с помощта на компютрите (4.1; 4.2; 6.1). В тази връзка ще открия монографията **„Глухота и билингвизъм“**, в която задълбочено и творчески се представят принципите и методите на чуждоезиковото обучение при ученици с увреден слух, като експерименталната част включва приложението на компютърна програма за целите обучението по английски език на участниците в изследването.

Фокус върху езиковото обучение на децата с увреден слух и специфичните средства за комуникация (Пок. В; 7.1;7.2;7.3;7.5) - проведени са изследвания във връзка с особеностите, които проявяват учениците със слухови нарушения при овладяването на втори език, както и се правят сравнителни изследвания, насочени към употребата на определени знаци от Жестовите езици при ученици и младежи с увреден слух от различни националности. На сериозен анализ се подлагат специфичните форми на езиково функционаране и комуникация при децата с увреден слух - тотална комуникация, би/трилингвизъм.

Не мога да не отделя специално внимание на хабилитационния труд **„Тотална комуникация“**. В нея увлекателно и компетентно се разкрива съдържанието на комуникацията в широк и тесен смисъл. Представени са любопитни факти относно процесите на комуникация при животните, съпоставени със сложните равнища на общуване на хората. Наред с това се изтъкват спецификите на този процес при лицата със слухов дефицит. В центъра на монографията е поставен подходът Тотална комуникация, чието съдържание се разкрива в дълбочина, провежда се изследване - на базата на въпросник и тест за знание, което има за цел да регистрира равнището на познание във връзка с разглеждания феномен сред различни групи лица - специалисти, родители на деца със слухови нарушения. Изводите, които са формулирани, съдържат ценна информация както за специалистите, така и за родителите.

Акцент върху проблемите на лицата с увреден слух и техните семейства (4.1; 7.4; 7.6; 9.1). Фокусът в тези публикации е насочен към ролята на семейството при отглеждането и обучението на дете с увреден слух; особеностите в развитието; проблемите при интегрирането на учениците със слухови нарушения; наличието на погрешни нагласи на чуващите хора относно особеностите на лицата със слухов дефицит. Специално място ще отделя на монографията **„Глухота в семейството“**, в която по убедителен начин се разкрива значението на информираността на родителите за качественото развитие на детето с увреден слух. Монографията представява ценен източник за родители и специалисти, чиято основна задача е да мотивират и информират

семейството с цел да го превърнат в свой партньор в работата с детето с увреден слух.

Фокус върху качеството на подготовка на студентите в специалност „Специална педагогика“ (21.1;7.7;7.8) и по-конкретно - практическата им подготовка. В тази връзка е разработено ръководство за организация и провеждане на практическото обучение на студентите в специалност „Специална педагогика“, в което гл. ас. д-р Светослава Съева е част от авторския екип.

Отбелязани са **20 цитирания** на научните трудове на гл. ас. д-р Съева.

3.2. Научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Светослава Съева включва още участието ѝ в 3 международни и национални проекта, които съответстват на научните интереси на кандидата, представени в публикациите. Гл. ас. д-р Светослава Съева е рецензент в редакционната колегия на три международни научни издания и членува в редица научни и обществени организации, посветени на проблемите на хората със слухови нарушения.

3.3. Преподавателската дейност е свързана с Югозападен университет „Неофит Рилски“, където гл. ас. д-р Светослава Съева е щатен преподавател с над 20 годишен трудов стаж. Тя преподава задължителни и избираеми дисциплини, свързани със специалната педагогика и по-конкретно - педагогиката на децата с увреден слух.

3.4. Лични впечатления. Познавам д-р Съева от студентските ѝ години. Винаги е създавала впечатление за отговорен, мотивиран и компетентен специалист, който не спира да се развива и наред с това прави впечатление нейния такт и колегиалност, които са задължителен атестат за работа в екип.

Мога да отбележа, че публикационната и научно-изследователска дейност покрива и надхвърля **минималните национални изисквания** за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Заключение

Направеният анализ и оценка на научноизследователската и преподавателската дейност на кандидата - гл. ас. д-р Светослава Съева, ми дават основание за формиране на следното становище: представените документи и материали съответстват напълно на изискванията на Закона за академичното развитие РБ, на Правилника на неговото приложение, на вътрешните правилници за дейността, за развитието на академичния състав и за учебната дейност на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото Научно жури да избере гл. ас. д-р Светослава Николова Съева за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

07.10. 2023 г.
гр. София

Изготвил становището:
проф. д-р Н. Балканска

STANDPOINT

by Prof. Neda Zlatinova Balkanska, PhD

on the lecturing and research activity

of Chief Assist. Prof. Svetoslava Nikolova Saeva, PhD,

candidate for the academic rank of Associate Professor at South-West University “Neofit Rilski” in the higher educational area:

1. Educational Sciences, 1.2. Pedagogy

(Special Education – Pedagogy of Persons with Hearing Impairments)

1. General description of the received documentation

By order № 1283/28.08.23 of the Rector of South-West University “Neofit Rilski” (SWU) I have been elected as a member of the Academic Jury on holding a competition for the acquisition of the academic rank of Associate Professor at SWU in the higher educational area 1. Educational Sciences; professional field 1.2. Pedagogy (Special Education – Pedagogy of Persons with Hearing Impairments). The competition for the academic rank of Associate Professor for the purposes of the Department of Educational Management and Special Education within the Faculty of Pedagogy of South-West University “Neofit Rilski” has been legally promulgated in State Gazette, issue 57 of 04.07.2023. The competition has been announced and held in compliance with all clauses of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its implementation. Thus, the Academic Jury is authorized to assess the candidate with respect to art. 29 of LDASRB and art. 60 of the Rules for its implementation.

Only one candidate has submitted their application in this competition – Chief Assist. Prof. Svetoslava Nikolova Saeva, PhD, currently a lecturer at South-West University “Neofit Rilski”, Faculty of Pedagogy, Department of Educational Management and Special Education. The candidate has presented the full set of necessary documentation for the undergoing procedure.

2. Brief biographical background of the candidate. Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD was born on 09.12.1979.

2.1. Educational experience. In 2001 the candidate received a BA degree in Special Education – Hearing and Speech Therapy at the Faculty of Primary and Pre-school Pedagogy at SU “St. Kliment Ohridski”, where she also acquired an MA degree in 2002 in the same

specialty. In 2006 she obtained a professional qualification as a Teacher of English Language and Literature at Middle and Secondary Level of General Education Schools from the Faculty of Classic and Modern Languages of SU “St. Kliment Ohridski”.

In 2007 she acquired the educational and scientific degree of Doctor in Special Education at South-West University “Neofit Rilski”. The topic of her thesis was *Multimedia strategy for English language acquisition by hearing impaired students in years 9, 10 and 11 of the special schools*.

Throughout the years, the candidate has successfully completed a number of trainings, acquired competences as a Sign language interpreter, and improved her English language aptitude, etc.

2.2. Professional experience. From 2001 to 2006 the candidate taught English to hearing impaired students at 28th Secondary General School “Aleko Konstantinov” in Sofia. Since 2002 to date she has been reading courses in Special Education (hearing and speech therapy) at South-West University “Neofit Rilski”, where she gradually transitioned through the academic positions of assistant, senior assistant and chief assistant professor. Concurrently, she has been working for various institutions with SEN children and students, including hearing impaired individuals.

The qualification and professional career path of Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD attests to a continuous professional interest, motivation and high competence in the area of pedagogy of hearing-impaired persons.

3. Research activity of the candidate

3.1. The research activity of Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD, presented for the purposes of the competition for acquiring the academic rank of Associate Professor includes 14 publications.

They may be structured as follows:

Genres	Number	Single author	Co-author
Monographs	3	3	
Articles, studies	10	6	4
Textbooks, manuals	1		1

Out of the entire production, several main directions of the research activity of the candidate may be differentiated:

Inclusive education and the role of IT technologies in the education of children with hearing impairment. The presented research production is related to the optimized educational environment leading to granting a quality access to language training, and particularly in sign language and English as a Second Language. For these purposes the candidate has developed a computer programme which facilitates the acquisition of the Bulgarian sign language by students with hearing impairment, as well as teaching methods, directed towards computer-assisted foreign language learning (4.1; 4.2; 6.1). In this sense, I may point out the monograph *Deafness and Bilingualism* in which the author has rigorously and creatively outlined the principles and methods of foreign language teaching to hearing impaired students, where the experimental part includes the application of a computer software for teaching English to the participants in the study.

Focus on teaching languages to hearing impaired children and specific communication tools (Indicator B; 7.1;7.2;7.3;7.5) – the author has studied particularities shown by hearing impaired students during their second language learning, as well as comparative studies directed to the use of some signs from sign languages in students and youth with hearing impairment from various nationalities. The specific forms of language functioning and communication in hearing impaired children have been rigorously analyzed – total communication and bi/trilingualism.

I may not dismiss the habilitation work *Total Communication*. Here, the author engagingly and competently reveals the content of communication in a narrow and broader sense. Curious facts about communication processes in animals have been presented and compared to more complex levels of human communication. Moreover, the specifics of this process in hearing impaired persons have been emphasized. The central aspect of the monograph is the Approach of Total Communication whose meaning is revealed in depth, together with a study based on a questionnaire and knowledge quiz that register the knowledge level related to the communication phenomenon among different groups, among which specialists, and parents of hearing impaired children. The formulated inferences contain valuable information for both specialists, and parents.

Emphasis on the problems of hearing impaired persons and their families (4.1; 7.4; 7.6; 9.1). The focus in these publications is directed towards the role of the family for the upbringing and education of a hearing impaired child; developmental particularities; problems in integrating hearing impaired students; presence of false assumptions in non-impaired

people about the specifics of hearing deficient persons. A special mention deserves the monograph *Deafness in the Family*, in which the author has persuasively addressed parents' awareness of the quality development of their hearing impaired child. The monograph is a valuable resource for parents and specialists whose main task is to motivate and inform the family for turning them into partners in the common duty of caring for the hearing impaired child.

Focus on the quality of preparing students in the specialty of Special Education (21.1;7.7;7.8) and in particular, their practical training. In this sense, a manual on the organization and conducting of practical training for the specialty of Special Education has been designed with Chief Assist. Professor Svetoslava Saeva, PhD being one of the authors.

Twenty citations of the research works of Chief Assist. Prof. Saeva were noted.

3.2. The research activity of Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD also includes her participation in three international and national projects, which corresponds to the research interests of the candidate visible in her publications.

Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD is a reviewer on the editing committees of three international academic journals and a member of a number of scientific and public organizations dedicated to the problems of hearing impaired people.

3.3. Her lecturing activity is related to South-West University, where Chief Assist. Prof. Svetosalva Saeva, PhD has been a tenure track lecturer for more than 20 years. She teaches mandatory and elective courses on special education and particularly on hearing impaired children.

3.4. Personal impressions. I have known Dr. Saeva since her university years. She has always created an impression as a responsible, motivated and competent specialist who continues to develop and grow. Her tactfulness and respect for her colleagues are notable and are an important attestation to her capability for team work.

I may remark that the publication and research activity cover and exceeds the **minimal national requirements** for acquiring the academic rank of Associate Professor.

Conclusion

The performed analysis and evaluation of the research and lecturing activity of the candidate Chief Assist. Prof. Svetoslava Saeva, PhD allow me to formulate the following standpoint: the submitted documentation and materials comply fully with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its implementation, the Internal Rules for the activity, development of the academic staff and the academic activity of SWU "Neofit Rilski". I therefore urge the honorable Academic Jury

to vote **in favor** of conferring the academic rank of Associate Professor to Chief Assist. Prof. Svetoslava Nikolova Saeva, PhD.

07.10. 2023

Sofia

Republic of Bulgaria

Reviewer:

Prof. Neda Balkanska, PhD